

## **Annotatie commissie Zorg, Welzijn, Cultuur & Sport (ZWCS)**

**Van:** drs. L.M. (Mark) Jongsma en Nicky Snoeij  
**Telefoon:** 010-2672559  
**E-mail:** m.jongsma@griffie.rotterdam.nl  
**Ons kenmerk:** 24bb002939

**Datum :** 7 mei 2024  
**Betreft :** Aanpak religieuze gebouwen  
**Vergadering:** 15 mei 2024

### **1. Doel van de bespreking**

Het bespreken van de collegebrief over de aanpak van religieuze gebouwen, de evaluatie van de ingezette maatregelen in 2020-2023 en aanbevelingen voor het vervolg. De raad adviseren de toezeggingen 'Middelen voor religieus erfgoed' (20bb7650) en 'Tussenevaluatie kerkenvisie' (20bb7652) als afgedaan te beschouwen.

### **2. Voorgeschiedenis**

Het toenmalige college gaf in de Erfgoedagenda van 2017-2020 opdracht om onderzoek te doen naar het religieus erfgoed in Rotterdam. De Erfgoedagenda is besproken in de voorgaande commissie BWB op [10 juni 2020](#). Het huidige college geeft dit een vervolg in de Erfgoedagenda van 2023-2027 besproken op [1 november 2023](#) in de commissie ZWCS.

In 2018 stelde de raad vragen over de leegloop van religieuze gebouwen (18bb2295). In 2018 ging ook landelijk het convenant 'Nationale Kerkenaanpak' van start, dat de VNG ondertekende namens de Nederlandse gemeenten. Hiermee werd uitgesproken dat de overheid, eigenaren en erfgoed- en burgerorganisaties willen samenwerken om een duurzaam toekomstperspectief te ontwikkelen voor monumentale kerkgebouwen.

In juni 2020 werd de 'Rotterdamse aanpak religieuze gebouwen' (kerkenvisie) vastgesteld door het toenmalige college. De aanpak startte vanuit de Erfgoedagenda van Bureau Monumenten en Cultuurhistorie en kwam tot stand na een participatieproces met eigenaren en andere belanghebbenden, als reactie op verwachte afstoot en leegstand van religieuze gebouwen die zowel landelijk als lokaal doorzet. In een periode van drie jaar zijn 5 maatregelen in- en uitgevoerd: (1) een loods en aanspreekpunt binnen de gemeente, (2) informatievoorziening, (3) expertise op het gebied van instandhouding en restauratie, (4) een abonnement op Monumentenwacht, en (5) een pilot verduurzaming en transformatie. Voor de uitvoering was per jaar €100.000 gereserveerd uit het reguliere monumentenbudget.

Bij de vaststelling in 2020 is toegezegd aan de raad dat de aanpak tussentijds en na afloop geëvalueerd en – zo nodig – herijkt zou worden. Ook is toegezegd om inzicht te geven in de middelen die nodig zijn om religieus erfgoed te behouden.

### **3. Te bespreken stukken**

- Collegebrief over Aanpak religieuze gebouwen ([24bb001446](#) met bijlagen 24bb001447 en 24bb001448)

#### 4. Aandachtspunten

Uit de evaluatie blijkt dat de aanpak op verschillende manieren en op goede wijze bijdraagt aan de toekomstbestendigheid van religieuze gebouwen. De gemeente heeft de afgelopen jaren gebouwd aan een netwerk in de stad en integrale samenwerking binnen de ambtelijke organisatie.

Voorgesteld wordt om door te gaan met een vervolgaanpak waarmee eerdere maatregelen worden herijkt en voortgezet. De verwachting is dat de aanpak op de lange termijn bijdraagt aan zowel het behoud van (religieus) erfgoed en ruimtelijke kwaliteit, als de huisvesting van diverse maatschappelijke voorzieningen en functies in de wijken. De vervolgaanpak bevat de inzet van 6 maatregelen in de periode van 2024 t/m 2027 op basis van de principes van: behouden, beleven, benutten, betrekken en borgen. Voor de 6<sup>e</sup> maatregel gaat het specifiek om een bredere belegging en beter borgen van integrale samenwerking in de ambtelijke organisatie, met de stad.

1. Vervolg Heilige Huisjes Rotterdam
2. Voorlichtings- en adviesprogramma duurzaamheid
3. Bijdrage aan transformatiekaders voor religieuze monumenten
4. Kennisvergroting religieus erfgoed
5. Voortzetting abonnement Monumentenwacht Zuid-Holland
6. Versterken positie gebedshuizenloods en integrale samenwerking

In de eindevaluatie wordt geadviseerd om de functie van gebedshuizenloods in te bouwen in de functie van wijkplanners (MO). MO zal deze aanbevelingen voor het aanstellen van een gebedshuizenloods opnemen in de aankomende evaluatie van de pilot 'Wijkplanner'.

#### 5. Financiële en juridische consequenties

Aan deze post zijn geen financiële en juridische consequenties verbonden aldus de collegebrief. Voor 5 van de 6 maatregelen is ruimte gemaakt binnen het bestaande budget en de formatie van Bureau Monumenten. Voor de 6e maatregel gaat het juist om een bredere belegging en beter borgen van integrale samenwerking in de ambtelijke organisatie, mét de stad.

#### 6. Overige relevante informatie

- Erfgoedagenda Rotterdam 2023-2027 ([23bb003120](#) met bijlage 23bb003121)
- Convenant '[Nationale kerkenaanpak](#)'
- [Kerkenvisie](#) (Toekomst religieus erfgoed)
- Collegebrief over aanpak religieuze gebouwen (kerkenvisie) ([20bb2648](#) met bijlage 20bb7063)
- Beantwoording schriftelijke vragen Sies over 'Toekomst kerkgebouwen en ander religieus erfgoed n.a.v. aanwijzing nieuwe monumenten' ([19bb12317](#))
- Afdoeningsvoorstel wethouder Kasmi toezegging 20bb7652 en tussenbericht 20bb7650 ([21bb13490](#))

#### 7. Verdere procedure

Raadsbehandeling is niet voorzien. Desgewenst kunt u een tweeminutendebat aanvragen.